

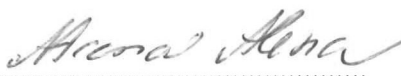

Smernica

o postupe pri intervencii, vzniku
a riešení krízovej situácie v škole -
krízový intervenčný plán školy

číslo 01/ 2024	
Smernica o postupe pri intervencii, vzniku a riešení krízovej situácie v škole - krízový intervenčný plán školy	
Za správnosť zodpovedá :	PaedDr. Alena Mocná
Prerokované na pedagogickej porade:	10.1.2024
Smernica nadobúda účinnosť dňa:	11.1.2024
Účel predpisu :	Smernica určuje postup pri vzniku krízovej situácie
Prílohy:	č.1 Kontakty na linky pomoci č.2 Kontakty na odborníkov v Košiciach č.3 Zoznam použitých skratiek č.4 Návod postupu pri riešení krízových situácií v škole
Rozsah platnosti :	Smernica je záväzná pre všetkých zamestnancov zamestnávateľa ZŠ Polianska 1, Košice
Prerokované so zástupcami zamestnancov – ZOOZ zastúpeným :	Mgr. Katarína Gamčíková predseda ZO OZ pri ZŠ Polianska 1, Košice
Dňa :	8.1.2024
Zmeny a doplnenia smernice 01/2024 je oprávnená vykonať výlučne riaditeľka školy.	

V Košiciach

PaedDr. Alena Mocná

Všeobecné ustanovenia

Riaditeľka Základnej školy, Polianska 1, Košice *podľa § 21 ods. 1 zákona č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov*, v súlade s pracovným poriadkom a školským poriadkom vydáva smernicu, ktorej účelom je stanoviť pravidlá postupu pri prevencii, vzniku a riešení krízovej situácie v škole – krízový intervenčný plán školy.

Smernica je interný predpis, ktorého zmyslom je bližšie a podrobnejšie charakterizovať uvedenú problematiku v nadväznosti na príslušné ustanovenia školského poriadku týkajúce sa bezpečnosti a ochrany fyzického i duševného zdravia v školskom prostredí, a to v kontexte krízového manažmentu školy, vymedzenia prístupov a metód, opatrení a postupov v rámci krízovej intervencie.

Článok 1

Úvodné ustanovenia

1. Úlohou krízového intervenčného plánu školy je:

zabrániť prehĺbeniu vzniknutej krízovej situácie, znížiť negatívne dosahy krízy na žiakov, posilniť solidaritu medzi žiakmi, zmenšiť dobu potrebnú na odvrátenie ďalšieho nebezpečenstva a ohrozenia a pomáhať budovať dôveru v školu ako bezpečnej inštitúcie.

2. Smernica upravuje základné postupy pri prevencii a pri vzniku krízovej situácie v škole, krízovej intervencii a možnostiach pomoci žiakom v prípade traumatizujúcich, mimoriadne stresujúcich a záťažových situácií a udalostí.

3. Predmetom tejto smernice nie je problematika šikanovania a kyberšikanovania, ktorá je rozpracovaná v samostatnom internom predpise školy. (Smernica k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov)

4. Pod krízovou situáciou sa rozumie akákoľvek psychická aj fyzická traumatizujúca udalosť, ktorá prekračuje bežné zvládacie mechanizmy, je do značnej miery nepredvídateľná a nie úplne ovládateľná, ktorá ohrozuje psychický a fyzický stav žiakov a zamestnancov školy. Vyvoláva skutočné pocity tiesne a presahuje bežnú ľudskú skúsenosť.

5. Pre zlepšenie duševného zdravia zamestnancov a žiakov škola venuje systematickú pozornosť nimi zažívaných strát, podpore v rámci procesu smútenia.

Článok 2

Zdroje akútnej krízovej situácie a jej obeť

1. Zdrojom akútnej krízovej situácie s dosahom na jednotlivca, triedu, školu môže byť najmä:
- a) strata rodiča, súrodenca, blízkej osoby – smrť žiaka, ktorý školu navštevoval; smrť učiteľa alebo zamestnanca, ktorý v škole pracoval; špecifickým prípadom je smrť žiaka alebo pedagogického/odborného zamestnanca v škole; nepriamo súvisiaca s prostredím školy: smrť žiaka alebo učiteľa napr. v dôsledku dlhodobej choroby, nesúvisiaca priamo s prostredím školy: smrť blízkej osoby, ktorá bola blízkou osobou žiaka alebo učiteľa;
 - b) ťaživý rozvod/rozchod rodičov, starostlivosť o dieťa, striedavá starostlivosť, presťahovanie sa,
 - c) syndróm CAN (týranie, zneužívanie, zanedbávanie dieťaťa),
 - d) zadržanie alebo uväznenie trestne zodpovedného žiaka, rodiča, zamestnanca školy,
 - e) diagnostikovanie ťažkého ochorenia u dieťaťa/žiaka/člena rodiny,
 - f) tehotenstvo,
 - g) pandémie a postcovidová kríza u žiaka v rodine,
 - h) sebapoškodzovanie, pokus o samovraždu,
 - i) samovražda,
 - j) únos,
 - k) zabitie,
 - l) násilie, šikana, kyberšikana,
 - m) deti vojnových utečencov na škole a i.,
 - n) znásilnenie, hromadné dopravné nehody a hromadné nešťastia v školskom prostredí (školský výlet),
 - o) ťažké úrazy, utopenie sa,
 - p) prírodné katastrofy,
 - q) požiar v budove,
 - r) vojnový konflikt, ozbrojený konflikt, strelba na pôde školy, útok zbraňou
 - s) teroristický čin, anonymné oznámenie o uložení bomby,
 - t) tzv. „elektronické“ násilie – žiak je konfrontovaný s krajne násilným obsahom online (napr. videozáznam brutálnej popravy, vojnových situácií či týrania na ľudoch alebo zvieratách),
 - u) technické havárie,

- v) iné extrémne náročné školské situácie a krízy, ktoré výrazne negatívne ovplyvňujú prežívanie dieťaťa/dotknutej osoby,
- w) vizualizovaná trauma z krízovej situácie.

6. Krízová intervencia je bezprostrednou vnímavou reakciou školy na akútnu krízu v podobe okamžitej a krátkodobej odbornej pomoci a podpory pri zvládaní krízy (práca s emóciami a následne stabilizácia) s cieľom zaistenia psychologického bezpečia a posilnenia zvládacích (copingových) a adaptačných mechanizmov. Môže byť poskytovaná jednotlivcovi, skupinám (školská trieda/y, rodina), na úrovni celej školy.

7. Krízová intervencia je okamžitou pomocou s cieľom redukovať ohrozenie a vytvoriť intenzívny kontakt s dotknutou osobou v rámci individuálneho prístupu.

8. Podnetom na krízovú intervenciu môže byť aj problémové správanie žiakov mimo budovy školy a v čase mimo školského vyučovania aj keď škola po právnej stránke nenesie zodpovednosť za tieto skutky a udalosti.

9. V školskom prostredí sú možnými obeťami krízovej situácie:

- a) Primárne obeť – účastníci nešťastia, priamo exponované (zasiahnuté) obeť.
- b) Sekundárne obeť – rodina alebo blízki priatelia primárnej obeť.
- c) Terciárne obeť – pomáhajúce profesie v škole, svedkovia udalosti, preživší, inak poškodení.

Článok 3

Poskytnutie krízovej intervencie

1. V prípade, že vedenie školy, pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci získajú informácie o aktuálnej krízovej situácii alebo udalosti, okamžite prijímajú rozhodnutie o zabezpečení potrebnej pomoci a podpory zasiahnutým osobám.

2. Prvoradým cieľom konania zamestnancov školy je **záchrana** života a zdravia dotknutých osôb, privolanie záchranných zložiek, poskytnutie prvej pomoci, naplnenie potreby bezpečia (fyzické i psychické – emocionálna podpora), kontakt s najbližšími, zabezpečenie informovanosti a distribúcie informácií zúčastneným osobám, získanie kontroly nad situáciou.

3. Pri riešení krízovej situácie, ktorá je sprevádzaná zranením alebo úmrtím, je ďalej potrebné postarať sa o toho, kto zranenú alebo mŕtvu osobu našiel (nezostať sám), uvoľniť priestor pre záchranné zložky a políciu, pri nešťastiach v dôsledku násilného konania zabezpečiť, aby nedošlo k ovplyvňovaniu

svedkov pred príchodom polície. Je potrebné sa postarať o celý kolektív triedy, ktorej žiakovi alebo učiteľovi sa stalo nešťastie.

4. Pri náhlom útoku osoby alebo osôb, ktoré sa použitím zbrane snažia zraniť alebo usmrtiť osoby vo svojom okolí, je zo strany zamestnancov školy a žiakov školy potrebné realizovať útek do bezpečia – učitelia vyvedú žiakov a deti bezpečne z budovy a v prípade, že to nie je možné, zvolí sa vhodná forma úkrytu, kde je možné sa zamknúť, zabarikádovať a pod.

5. O rozsahu a spôsobe poskytnutia krízovej intervencie a následných podporných opatrení rozhoduje poskytovateľ krízovej intervencie a kompetentní pracovníci integrovaného záchranného systému.

6. Pri krízovej intervencii a pri preventívnych činnostiach realizovaných školou alebo zariadením poradenstva a prevencie sa nevyžuje informovaný súhlas zákonného zástupcu. Informačná povinnosť zo strany školy smerom k zákonným zástupcom o zrealizovaní krízovej intervencie alebo preventívnych aktivít zostáva zachovaná, pričom zákonný zástupca v zmysle § 144 školského zákona má právo byť informovaný o postupe školy a výchovno-vzdelávacích výsledkoch svojho dieťaťa.

Článok 4

Poskytovatelia krízovej intervencie

1. Krízovú intervenciu môžu poskytovať:

- a) Školský psychológ (pokiaľ nie je osobne zasiahnutý udalosťou) – v zmysle § 24 ods. 2 písm. a) a d) zákona č. 138/2019 Z. z. o pedagogických zamestnancoch a odborných zamestnancoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, krízovú intervenciu poskytuje školský psychológ v rámci psychologickkej intervencie a zároveň krízovú intervenciu zameranú na podporu duševného zdravia detí, žiakov a učiteľov v školách. Je nevyhnutné, aby tento zamestnanec mal absolvované špecializačné vzdelávanie v oblasti krízovej intervencie. Školský psychológ participuje na krízovom manažmente školy pre rôzne krízové situácie, ktoré sa môžu objaviť, aby v prípade potreby dokázal poskytnúť potrebnú pomoc a podporu pre žiakov, ktorí to budú potrebovať.
- b) Odborní zamestnanci školy a členovia školského podporného tímu, ak absolvovali Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky akreditované špecializačné vzdelávanie – výcvik v oblasti krízovej intervencie.

- c) Zariadenie poradenstva a prevencie – centrum poradenstva a prevencie alebo špecializované centrum poradenstva a prevencie, prednostne tí jeho odborní zamestnanci, ktorí absolvovali vzdelávanie v krízovej intervencii.
- d) Ďalší relevantní poskytovatelia krízovej intervencie – organizácie a inštitúcie, ktorých zoznam, základná charakteristika a kontakty sú uvedené v prílohe č. 1 a 2 tejto smernice.

2. Školský psychológ s absolvovaným výcvikom krízovej intervencie zabezpečuje v zmysle odporúčaných procesných štandardov (Štandard – realizácia krízovej intervencie – skupinová forma a individuálna forma, Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie, 2020) špecifickú agendu v týchto oblastiach:

- a) prevencia (presadzovanie bezpečných škôl);
- b) príprava krízových plánov;
- c) vzdelávanie pedagogických a ďalších odborných zamestnancov v škole;
- d) realizácia krízovej intervencie v spolupráci s príslušným zariadením poradenstva a prevencie;
- e) poskytovanie „post“ intervencie (neskoršej);
- f) plánovanie, posúdenie vplyvu udalosti, poradenstvo, podporné konzultácie, screening zameraný na mapovanie, kto ďalší v rámci školy potrebuje krízovú intervenciu;
- g) realizuje vzdelávanie a osvetovú činnosť vedúcim zamestnancom, zameranú na potrebu a opodstatnenie krízovej intervencie ako účinného nástroja pre prevenciu posttraumatickej stresovej poruchy.

3. V prípade, že dôjde k úmrtiu žiaka školy zo zdravotných dôvodov alebo v prípade úrazu, školský psychológ poskytuje konzultácie učiteľom o tom, ako s deťmi o smrti žiaka hovoriť, ako viesť rozhovor s pozostalými rodičmi, v prípade záujmu sprevádza učiteľov do tried, poskytuje podporu trúchliacim pedagógom a v prípade potreby aj intervenciu spolužiakom zomretého žiaka.

Článok 5

Prevenia vzniku krízových situácií

1. Prevencia v podobe budovania bezpečnej atmosféry vo vnútri školy je základom dobrej adaptácie a zvládania náročných situácií.

2. V rámci prevencie a pri prežívaní akútnej osobnej krízy pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci vo vzťahu k žiakom reflektujú a včasne identifikujú reakcie na závažný stres a citlivosť voči rizikovým prejavom. Ide najmä o nasledovné skutočnosti:

- a) akákoľvek zmena v správaní, vyhýbavé správanie a rigidita,
- b) vyjadrenia o pocite beznádeje a osamelosti,
- c) vyjadrenia, že nemá dôvod ďalej žiť,
- d) výraznú zmenu stravovacích a spánkových návykov,
- e) konzumáciu alkoholu, omamných a psychotropných látok,
- f) nelátkové závislosti (napr. netolizmus, nomofóbia),
- g) vyhýbanie sa sociálnym interakciám s ostatnými alebo rizikové (problémové) správanie,
- h) prejavy hnevu,
- i) depresia, pocity úzkosti alebo rozrušenie,
- j) iné psychosomatické prejavy,
- k) apatia,
- l) prudké zmeny nálad,
- m) vyjadrenia o samovražde ako o východisku,
- n) zmeny vo vzdelávacích výsledkoch a v správaní,
- o) zmeny v prístupe k plneniu školských povinností,
- p) strata záujmu o aktivity, ktorým sa venovali,
- q) sebapoškodzovanie,
- r) zhoršenie sociálnych vzťahov,
- s) záškoláctvo,
- t) každé správanie, ktoré nie je typické pre dané dieťa a trvá niekoľko dní alebo dlhšie obdobie,
- u) zvýšená potreba oponovať,
- v) dramatická zmena priateľov alebo náhla zmena vzhľadu,
- w) obdiv k násiliu, prezentácia extrémistických, rasistických, antisemitských a xenofóbnych názorov na internete, kladenie si rečníckych otázok typu: „Aké by to bolo, keby som niekoho zabil?“,
- x) ďalšie prejavy, napr. rôzne sociálno-patologické javy.

3. Všetci zamestnanci školy sa v rámci prevencie usilujú o vytváranie atmosféry dôvery a psychologického bezpečia, podporujú duševné zdravie žiakov a zamestnancov školy.

4. Škola pravidelne vyhodnocuje možné zdroje rizík v súvislosti so zaisťovaním bezpečia žiakov i personálu školy, a to v bežných i mimoriadnych podmienkach.

Monitoruje klímu v triedach i celej škole a všima si zabezpečenie priestoru školy, a to tak voči vniknutiu cudzích osôb, ako aj voči nežiaducemu správaniu žiakov. Starostlivé monitorovanie prejavu žiakov je dôležité aj preto, že ich psychická kríza môže byť oveľa hlbšia, ako to na prvý pohľad môže vyzerat' a žiaci často o pomoc žiadajú až vo chvíli, keď zlyhali dostupnejšie riešenia.

5. Akékoľvek konflikty v škole sa riešia cestou mediácie a nenásilnej komunikácie.

6. Triedni učitelia oboznámia všetkých žiakov školy o anonymných linkách pomoci a odborníkoch, s ktorými môžu komunikovať aj o najcitlivejších témach a ktorých pomoc môžu vyhľadať, aby sa cítili prijatí a v žili v pocite bezpečia. Žiaci sú zo strany pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov motivovaní k vyhľadaniu pomoci a podľa možností túto pomoc hľadajú spoločne.

7. Do vzdelávacích aktivít sú priebežne zaradované aktivity zvyšujúce kompetencie žiakov v oblasti konfrontácie s vážnymi životnými situáciami (poskytovanie prvej pomoci, sprostredkovanie pomoci ľuďom v problémoch, ako sa zachovať v úlohe obeť alebo svedka trestného činu a pod.).

8. Riaditeľka školy v pláne profesijného rozvoja na príslušný školský rok garantuje realizáciu príležitostí vzdelávania v téme krízovej intervencie, ak takéto akreditované vzdelávania bude možné absolvovať.

9. Vedenie školy podporuje pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov v ich zaškolení v problematike straty, problematike smútenia u dieťaťa a primeranej komunikácie v týchto oblastiach.

Článok 6

Povinnosti riaditeľky školy, vedenia školy a ďalších pedagogických a odborných zamestnancov školy

Vo vzťahu k riešeniu krízovej situácie, ktorej aktérmi sú pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci, riaditeľka školy má povinnosť zabezpečiť výkon práva pedagogických zamestnancov a odborných zamestnancov uvedených v § 3 ods. 1 písm. b) zákona č. 138/2019 Z. z.

Zásady realizácie práva na ochranu pred sociálno-patologickými prejavmi v správaní vedúcich pedagogických zamestnancov, vedúcich odborných zamestnancov, ďalších zamestnancov, zriaďovateľa, zákonných zástupcov, iných fyzických osôb alebo právnických osôb sú rozpracované v pracovnom poriadku školy.

2. Riaditeľka školy a zamestnanci školy sú povinní poskytovať súčinnosť orgánom sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately (napr. § 93g, § 94 zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

3. Riaditeľka školy alebo poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec bezodkladne požiada príslušné centrum poradenstva a prevencie o výkon odbornej činnosti vo vzťahu k dieťaťu alebo deťom, ktoré sú žiakmi školy a ktoré sa ocitli v stave osobnej krízy alebo boli zasiahnuté tragickou udalosťou.

4. Riaditeľka školy alebo poverený pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec v prípade potreby požiada príslušné špecializované centrum poradenstva a prevencie o výkon odbornej činnosti v rozsahu poradenstva, metodickej činnosti alebo supervíznej činnosti pre školský podporný tím, pedagogických zamestnancov alebo pre odborných zamestnancov zasiahnutých krízovou situáciou vyžadujúcou krízovú intervenciu.

5. Na úrovni školy je riaditeľka školy zodpovedná za vytvorenie krízového intervenčného tímu. Podľa závažnosti udalostí alebo okolností konkrétnej situácie poverí odborného zamestnanca školy s absolvovaným vzdelávaním v oblasti krízovej intervencie koordinovaním činnosti krízového intervenčného tímu. Ak takýto odborný zamestnanec nebude k dispozícii, o koordináciu činnosti riaditeľ školy požiada príslušné centrum poradenstva a prevencie.

6. Hlavnými úlohami školského krízového tímu sú:

- a) Zistiť, či sú žiaci a zamestnanci školy v bezpečí.
- b) Skontrolovať všetky bezpečnostné postupy školy.
- c) Skontrolovať prítomnosť žiakov v škole alebo na podujatí organizovanom školou.

7. Škola má k dispozícii miestnosť, v ktorej sa krízový tím môže schádzať a informovať o svojej činnosti žiakov, ktorí sa mu môžu zveriť so svojimi obavami a problémami. Informácie treba podávať opatrne a vecne s ohľadom na riziko vyvolania strachu a paniky.

8. Riaditeľka školy, pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec poverený riaditeľkou školy pri vzniku krízovej (traumatizujúcej) udalosti vyžadujúcej si krízovú intervenciu kontaktuje zriaďovateľa, priebežne informuje aj radu školy a podľa uváženia aj radu rodičov.

9. Riaditeľka školy, pedagogický zamestnanec alebo odborný zamestnanec poverený riaditeľkou školy je zodpovedný za zhromažďovanie a overovanie relevantných informácií a ich komunikáciu smerom k žiakom, rodičom, médiám a verejnosti tak, aby boli rešpektované etické zásady a princípy, práva dotknutých osôb a nebolo marcné prípadné vyšetrovanie.

10. Za komunikáciu školy s médiami zodpovedá riaditeľka školy alebo zamestnanec poverený riaditeľkou školy : zástupkyňa školy pre I.st., ktorá ako jediná bude poskytovať médiám informácie. Komunikáciu s médiami je potrebné vopred konzultovať so zriaďovateľom školy.

11. Pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci sú povinní chrániť žiakov pred komunikáciou s médiami s ohľadom na ich možný tlak pri hľadaní informácií, možnosť skresľovania faktov i možné komentáre na sociálnych sieťach, ktoré môžu byť veľmi zraňujúce. V tomto smere sa zohľadňuje väčšie riziko sekundárnej traumatizácie, využijúc právo neposkytnúť rozhovor a s akcentom na skutočnosť, že žiakovi môžu médiá položiť otázku len v prítomnosti dospeljej osoby (zákonného zástupcu).

12. Po príchode krízového intervenčného tímu do školy (zvyčajne 36 – 48 hodín) riaditeľka školy s podporou odborných zamestnancov a členov školského podporného tímu, zabezpečuje výkon krízovej intervencie podľa potrieb a požiadaviek poskytovateľa krízovej intervencie. Po poskytnutí krízovej intervencie poverený zamestnanec školy participuje na procese zisťovania spätnej väzby od dotknutých osôb s cieľom optimalizovať procesy stanovené krízovým intervenčným plánom školy.

13. Formy krízovej intervencie v podobe každodennej práce školského podporného tímu, výkonom pracovnej činnosti školského psychológa pokračujú aj po odchode krízového tímu z triedy/školy. Všetci pedagogickí zamestnanci a odborní zamestnanci sú povinní plniť úlohy spojené s podporou žiakov podľa odporúčaní krízového intervenčného tímu.

Článok 7

Záverečné ustanovenia

1. Riaditeľka školy preukázateľne oboznámi každého pedagogického zamestnanca a odborného zamestnanca s touto smernicou.
2. Smernica bola prerokovaná na zasadnutí pedagogickej rady dňa 10.1.2024
3. S obsahom tejto smernice triedni učitelia oboznámia aj žiakov a zákonných zástupcov žiakov.
4. Každý pedagogický zamestnanec a odborný zamestnanec zodpovedá za dodržiavanie pravidiel a princípov vyplývajúcich z tejto smernice. Nedodržanie povinností, zásad a pravidiel uvedených v tejto smernici bude považované za porušenie pracovnej disciplíny s možnosťou vyvedenia pracovnoprávných dôsledkov.
5. Výtlačok smernice je k dispozícii na zdieľanom portáli SharePoint v sekcii zákony a vyhlášky – vnútorné predpisy – smernice.
6. Smernica nadobúda platnosť a účinnosť dňom jej vydania a podpísania riaditeľkou školy.

Príloha č.1

Anonymné linky pomoci pre deti a mládež:

OZ IPčko – internetová poradňa pre mladých, poskytuje bezplatnú anonymnú psychologickú a sociálnu pomoc denne od 7.00 do 24.00 hod. cez chat a email – <https://ipcko.sk/>

Inštitút osobnostného rozvoja (IOR) – individuálna aj skupinová krízová intervencia, kurzy skupinovej krízovej intervencie, terapia traumy detí, paliatívna starostlivosť a sprevádzanie detí a rodín po strate člena rodiny – <https://www.ior.sk/>

Krízová linka pomoci – **0800 500 333**, www.krizovalinkapomoci.sk

Dobrá linka – www.dobralinka.sk

Linka detskej istoty – **116 111**

Linka dôvery Nezábudka – 0800 800 566

Linka detskej dôvery – **0907 401 749**, www.linkadeti.sk

Národná linka na pomoc deťom v ohrození – Viac ako nick – Národná linka na pomoc deťom v ohrození (gov.sk)

Linka pre hľadanie a nezvestné deti (Amber Alert) – 116 000

Chatové poradne:

www.ipecko.sk – Ipčko – internetová linka dôvery pre mladých ľudí

www.odpisemeti.sk – Linka detskej istoty pre deti a mladých ľudí (cez mail, chat či telefón)

<https://viacakonick.gov.sk/> – Národná linka na pomoc deťom v ohrození

<https://dobralinka.sk/> – Psychologická internetová poradňa pre mladých ľudí so zdravotným znevýhodnením

ZARIADENIA PORADENSTVA A PREVENČIE:

Adresáre zložiek systému výchovného poradenstva a prevencie » VÚDPaP (vudpap.sk)

Príloha č.2:

KONTAKTY NA ODBORNÍKOV V KOŠICIACH:

Pedopsychiatri:

MUDr. Zuzana **Sekelská**, pedopsychiater, Mlynská 26, Tel: 055/678 34 95

MUDr. Terézia **Rosenbergerová**, pedopsychiater, Tr. SNP 1, Tel: 055/ 640 22 57

MUDr. Iveta **Rjašková**, pedopsychiater, Narcisová 6, Mobil: +421 915 368 979, Tel: 0918 390 506

MUDr. Katarína **Ackermanová**, pedopsychiater, Tr. SNP 1, Tel: 055/640 3706

Klinickí psychológovia detí:

*Mgr. Silvia **Olejníková**, klinický psychológ, terapia hrou, Mlynská 26, Tel: 0903 890 663*

*Mgr. Ludmila **Bišová**, klinický psychológ, Mlynská 26, Tel: 0910 252 303*

*Mgr. Zuzana **Kuncová**, klinický psychológ a psychoterapeut, Mlynská 26, Tel: 0911 054 524*

*Mgr. Zuzana **Fucsková**, PhD, klinický psychológ, psychoterapeut, Mlynská 26, Košice, Tel: 0911 540 565 (služby poskytuje aj v maďarskom jazyku).*

*Mgr. Helena **Šmajdová**, klinický psychológ, Mlynská 26, Tel: 0911 230 656*

PhDr. Zuzana **Synaiová Očovská**, klinický psychológ, Pajorova 10, Tel: 055/677 08 82

PhDr. Eva **Reichelová** CSc., klinický psychológ, psychoterapeut, Mlynská 1, Tel.: +421 905 834 795

Mgr. Patrícia **Vesel Ganoczyová**, klinický psychológ, Tr. SNP 1, Tel.: 055/640 2258

Mgr. Jarmila **Takáčová**, PhD, klinický psychológ, psychoterapeut, Maršála Koneva 1, Tel: 0908 853 669 ; Tr. SNP 1, Tel: 055 235 3979 (ordinuje: *Štvrtok*)

*Mgr. Monika **Pelechová**, klinický psychológ, Tr. SNP 1, Tel.: 055 235 3979 (ordinuje: *Pondelok a Utorok*)*

*Mgr. Lenka **Lipánová**, klinický psychológ, Hollého 3a, Tel: 0915 964 497*

Neurológovia:

MUDr. Eva **Lazarová**, detský neurológ, Tr. SNP 1, Tel.: 055 / 235 25 35

MUDr. Oxana **Bodnárová**, detský neurológ, Tr. SNP 1, Tel.: 055 / 235 25 30 (ordinuje pondelok, stredu a piatok)

MUDr. Eva **Zavadilíková**, detský neurológ, Tr. SNP 1, Tel: 055 / 235 25 30 (ordinuje utorok a štvrtok)

MUDr. Jaroslav **Čížmár**, detský neurológ, Tr. SNP 1, Tel: 055 / 235 25 30 (ordinuje: štvrtok a piatok)

MUDr. Ladislav **Bratský**, primár neurologického oddelenia detskej nemocnice, Tr. SNP 1, Košice, Tel.: 055/2352 535

MUDr. Jarmila **Dzúrová**, detský neurológ, Srbská 1, Košice, Tel.: 055 / 678 36 35

MUDr. Zuzana **Hauserová**, detský neurológ, Rooseweltova 18, Košice Tel.: 055 / 622 40 73

MUDr. Jana **Eliášová**, detský neurológ, Werferova 2246, Košice, Mobil: +421 905 211 690

MUDr. Andrea **Záhorská**, detský neurológ, Tr. SNP 1, Tel: 055/235 25 35 (ordinuje Utorok, Streda, Piatok)

MUDr. Angela **Baranová**, detský neurológ, Tr. SNP 1, Tel: 055/235 25 35 (ordinuje Pondelok, Streda, Piatok).

Klinickí logopédi:

Mgr. Alena **Černá**, logopéd, Maršala Koneva 1, Košice, Mobil.: +421 903 640 664

Mgr. Anna **Nováková**, logopéd, Maršala Koneva 1, Košice, Mobil.: +421 948 064 196

PhDr. Eva **Obšuthová**, klinický logopéd, Srbská 1, Košice, Tel.: 055 / 678 34 96

Príloha č.3:

Zoznam použitých skratiek

TU	Triedny učiteľ
ŠPT	Školský podporný tím
VŠ	Vedenie školy (riaditeľka, zástupkyne riaditeľky)
RŠ	Riaditeľka
PP	Pedagogickí zamestnanci
PSR	Polícia Slovenskej republiky
ÚPSVaR	Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny
CPP	Centrum pedagogicko-psychologického poradenstva
ZZ	Zákonný zástupca
IVP	Individuálny vzdelávací program
PA	Pedagogický asistent

Príloha č.4:

Návod postupu pri riešení krízových situácií v škole

Obsah:

- 1a) Nájdenie návykovej látky v škole (drogy, alkohol)
- 1b) Dôkaz o užívaní návykovej látky v škole, ktorá prichádza do školy pod vplyvom návykovej látky
- 2a) Zistenie legálnej návykovej látky na školskom podujatí (alkohol)
- 2b) Zistenie, že žiak fajčí v škole/na školskej akcii
- 3) Poruchy príjmu potravy
- 4a) Násilie páchané na dieťaťati (domáce násilie/CAN, násilie páchané cudzou osobou)
- 4b) Sexuálne násilie
- 5a) Šikanovanie – mapovanie situácie
- 5b) Krízový plán na riešenie šikanovania
- 5c) Šikanovanie učiteľa
- 6) Kyberšikana
- 7) Extrémizmus, rasizmus, xenofóbia
- 8) Vandalizmus
- 9) Krádež žiaka
- 10a) Skutočné záškoláctvo
- 10b) Skryté záškoláctvo
- 11) Sebapoškodzovanie
- 12) Samovražda, smrť žiaka/učiteľa školy
- 13) Žiak v afekte

1a. Nájdenie návykovej látky v škole (drogy, alkohol)

1. Nájdenie návykovej látky

- a) Nevystavujte látku žiadnemu testu, neochutnávajte ju, nenapínajte ju!!
- b) Zabavenie látky vykonáva **polícia**, pokiaľ neexistuje riziko zničenia alebo straty látky.

2. O náleze bezodkladne informujte nasledovné osoby: riaditeľku školy, zástupkyne riaditeľky

3. Riaditeľka školy ihneď informuje o náleze Políciu SR

- a) Odovzdať látku Polícii SR + spolupráca
- b) V prípade časovej prekážky zo strany polície alebo ak hrozí zničenie/strata látky, položte látku na čistý kus papiera alebo do obálky v prítomnosti iného zamestnanca školy. Napíšte dátum, čas, miesto objavu a množstvo. Obálka musí byť opatrená podpismi účastníkov a uložená v školskom trezore.

4. ŠPT, TU: preventívna podpora triedy, zákonní zástupcovia, učitelia

- a) Posolstvo vedenia školy triede (hranice, bezpečnosť, plán)
- b) Adekvátny preventívny program pre triedu
- c) Triedne rodičovské združenie
- d) Metodická podpora pre učiteľov
- e) Pozornosť pedagogických zamestnancov a monitorovanie: metodika prevencie

5. ŠPT: monitoring rizikového správania, hodnotenie a uzatváranie

- a) V prípade opakovania alebo porušenia školského poriadku – užšia spolupráca so zmlcami, právnymi zástupcami (možnosť prípadovej konferencie)
- b) Dôsledná eskalácia sankcií

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM

Kde hľadať pomoc:

- CPLDZ Košice (centrum pre liečbu drogových závislostí), Linka dôvery toxikomanov 02/54776379, Linka dôvery Nezábudka 0850/11 10 22, Linka detskej istoty (špecializované poradenstvo pre deti a ich rodičov) 166 111, metodik prevencie v CPP

1b. Podozrenie z užívania návykovej látky žiakom v škole, príchod do školy pod vplyvom návykovej látky, alebo prechovávanie návykovej látky

1. Zabráňte ďalšej konzumácii alebo odstráňte návykovú látku, za žiadnych okolností ju netestujte!!
2. Posúďte zdravotné riziká
 - Ohrozenie zdravia a života žiaka: okamžite poskytneme 1. pomoc,
 - zavoláme na číslo 155,
 - odovzdáme látku lekárovi,
 - zavoláme zákonných zástupcov
3. Ak nehrozí bezprostredné nebezpečenstvo, bezodkladne informujte vedenie školy (riaditeľku školy), ŠPT
4. Vezmite žiaka do miestnosti školského psychológa pod dohľadom
5. **ŠPT: krátky rozhovor so žiakom + záznam jeho výpovede**
 - a) Vyjadrenie žiaka k situácii
 - b) Posúdenie jeho schopnosti absolvovať hodiny
 - c) Ak žiak odmietne opísať svoje konanie, zamestnanec túto skutočnosť uvedie v zázpismi.
 - d) V prípade záujmu žiaka alebo nedôvery voči zamestnancom školy odporúčame spoluprácu s odborníkmi: CPP
6. **Základná škola informuje:**
 1. **Políciu SR**
 2. **ÚPSVaR (podľa miesta bydliska žiaka)**
 3. **Právneho zástupcu**

V prípade, že žiak nie je schopný pokračovať vo vyučovaní (nedbá na pokyny učiteľa), Vedenie školy požiada zákonných zástupcov o okamžité vyzdvihnutie žiaka, nakoľko nie je zdravotne spôsobilý zostať v škole. AK ZZ nie je k dispozícii alebo nespolupracuje, škola to privolá záchrannú službu, alebo požiada o spoluprácu Políciu SR.
7. **Spoločné stretnutie ZZ žiaka, vedenia školy, ŠPT, TU :**
 - Zhrnutie situácie – sankcie vyplývajúce zo školského poriadku
8. **Preventívne opatrenia:**
 - 1) odporúčanie odborných kontaktov, spolupráca so zdravotníckymi zariadeniami a odborníkmi, možnosť individuálnej podpory
 - 2) monitorovanie, dátum spoločného zasadnutia
 - 3) pozvať CPP (konzultácie) do vzdelávacieho výboru
 - 4) Zápis
 - 5) Požiadajte CPP o zvolanie prípadovej konferencie (vyšší nástroj) v prípade opakovaného použitia

9. ŠPT: Preventívna podpora triedy (ZZ, učitelia)

1. Správa pre triedu (hranice, bezpečnosť, plán)
2. Primeraný plán prevencie pre triedu
3. Nakoniec triedne stretnutie ZZ
4. Nakoniec, metodická podpora pre učiteľov z CCP

10. ŠPT: monitoring rizikového správania, vyhodnocovanie, uzatváranie

1. V prípade opakovania, porušenia školského poriadku – obdobný postup + užšia spolupráca so zmlcami, ZZ, možnosť prípadovej konferencie
2. Dôsledná eskalácia sankcií

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM

Kde hľadať pomoc:

- **CPLDZ Košice (centrum pre liečbu drogových závislostí), Linka dôvery toxikomanov 02/54776379, Linka dôvery Nezábudka 0850/11 10 22, Linka detskej istoty (špecializované poradenstvo pre deti a ich rodičov) 166 111, metodik prevencie v CPP, UPSVaR**

2a. Krízový plán v prípade zistenia legálnej návykovej látky na školskej akcii (alkohol)

1. **Nájdenny alkohol zaistiť**
2. **Nájdennú tekutinu uchovávajú ako dôkaz a urobte krátku správu:**
 - Opíšte miesto, kde sa našiel alkohol
 - Napíšte čas a dátum nález, množstvo tekutiny
 - Zápisnica podpísaná zúčastnenými svedkami
2. **Prítomní na PP zmapujú situáciu medzi žiakmi – individuálne rozhovory so žiakmi**
 - Ak zistím, že žiak je pod vplyvom alkoholu, postupujem podľa KP č. 1b.
 - Ak zistím, kde maloletí kúpili alkohol, nahlásim to polícii.
3. **PZ informuje RŠ a ŠPT.**
4. **VŠ informuje ZZ o závažnom porušení školského poriadku žiakom (žiakmi).**
5. **TU: po návrate z podujatia, individuálne rozhovory so ZZ.**
 1. **ŠPT +TU: preventívne opatrenia v triede**
 2. **ŠPT +TU: monitoring, zhodnotenie preventívnych oparení a uzavretie (3 mesiace).**

CELÝ PROCES JE NUTNÉ DOPLNIT ZÁPISOM!

Kde hľadať pomoc:

- **CPLDZ Košice (centrum pre liečbu drogových závislostí), Linka dôvery toxikomanov 02/54776379, Linka dôvery Nezábudka 0850/11 10 22, Linka detskej istoty (špecializované poradenstvo pre deti a ich rodičov) 166 111, metodik prevencie v CPP**

2b. Zistenie, že žiak fajčí v škole/na školskej akcii

1. **Žiak je prichytený pri fajčení v areáli školy / na školskej akcii:**
 - Vyberte zvyšok cigariet a tabaku od študenta, uložte ich mimo dosahu používateľa
 - Odovzdajte tabakový výrobok proti podpisu ZZ – v bode 4.

2. **Informujte o náleze nasledovné osoby: TU, ŠPT a VŠ**

3. **TU, ŠPT: rozhovor so žiakom:**
 - Zistiť, odkiaľ zobral tabak a cigarety (kúpil ich, vzal od rodičov, dal mu ich spolužiak), informovať o priestupku Pd.správe, vyvodit' dôsledky z jeho konania – výchovné opatrenia.
 - **Krátka intervencia – zmapujte fajčenie, pomenujte riziká, zdravotné následky, poraďte, ako prestať fajčiť, kde hľadať pomoc/podporu**
 - Napíšte stručný záznam

4. **TU, ŠPT: informujte ZZ žiaka:**
 - Informovať ich o probléme,
 - Podpora – rady, ako pomôcť dieťaťu, kam sa obrátiť (lekár...), odovzdať kontakty

5. **V prípade potreby informovať Políciu SR** – informovať o predaji tabakových výrobkov neplnoletým osobám

6. **Stretnutie škola + žiak + ZZ** – informácie, sankcie, opatrenia, podpora, monitorovanie cca 2 mesiace

7. **Prevenia**
 - Preventívne programy pre skupiny tried
 - Monitorovanie v škole
 - Metodická podpora pre učiteľov

8. **Monitorovanie, vyhodnocovanie a uzatváranie (3 mesiace) – TU+ŠPT**

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **CPLDZ Košice (centrum pre liečbu drogových závislostí), Linka pomoci na odvykanie od fajčenia (0908 222 722), Linka detskej istoty (špecializované poradenstvo pre deti a ich rodičov) 166 111**
-

3. Poruchy príjmu potravy

1. **Podozrenie, že žiak trpí poruchou príjmu potravy – pozorovanie žiaka** /varovania od učiteľov, spolužiakov/fyzické signály alebo v správaní žiaka (nápadný úbytok hmotnosti, vracanie, odmietanie jesť)
2. **O podozrení informujte nasledovné osoby: TU + ŠPT**
3. **TU + ŠPT: rozhovor s rodičmi:**
 - Popíšte signály, zmapujte situáciu, čo sa deje; možné riešenia, ponúknite pomoc, kontakty na psychológa, psychiatra
 - a) **Ďalšie mapovanie situácie: so znalosťou ZZ diskkrétne mapujeme signály** – postrehy, informácie od priateľov, spolužiakov, učiteľov (napr. učiteľ telesnej výchovy), mapa rodičov v domácom prostredí
 - možnosť podpory žiaka pri individuálnom pohovore
 - ďalšie stretnutie s rodičmi – zhodnotenie, dohoda o ďalšom postupe
 - b) **Rodičia o tom vedia, riešia situáciu alebo ju chcú riešiť**, spolupracujú s odborníkmi, nastavujú opatrenia v škole,
 - možnosť podpory žiaka pri individuálnom pohovore
4. **ŠPT + TU: MIMORIADNE KOMPLEXNÁ PODPORA TRIEDY, konzultácie s učiteľmi**
 - Pozor na "infekciu" – pridávanie ďalších žiakov, fascinácia témou, vhodnosť zaradenia programu podľa konzultácie s odborníkom, nie vždy vhodné ihneď: čo robiť, ak mám podozrenie, že kamarát úmyselne chudne/intenzívne nejede; koho kontaktovať; ako o tom hovoriť s priateľov
5. **TU + ŠPT: monitorovanie, hodnotenie a uzavretie (3 mesiace)**

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **Pedopsychiater, psychológ, linka Chut'žiť (0800 221 080)**

4a. Násilie páchané na dieťaťi (syndróm týraného dieťaťa – CAN, domáce násilie, násilie páchané cudzou osobou, mimo sexuálneho násillia)

1. Podozrenie, že žiak trpí násilím a je poškodený:

- vlastným pozorovaním žiaka, varovaním inej osoby, príznakmi týrania na tele žiaka

2. Informujte o podozrení nasledovné osoby: TU + VŠ+ ŠPT

- zvolať stretnutie, spoločne diskutovať o tom, ako postupovať s ohľadom na individuálny prístup k žiakovi, študovať metodické materiály

3. Škola: nariadenie zvýšeného dohľadu nad žiakom, všetkými učiteľmi v triede

4. ŠPT + TU: rozhovor so žiakom:

- **Hovor prebieha v súkromí**
- Známkys násillia na tele, čo sa deje; **Netlačte, nenúťte odpovede, ponúkajte možnosti riešenia situácie a pomoci**
 1. **Domáce násillie:** bod 5 A, B
 2. **Tretia strana:** položka 5 A, C
 3. **zamestnanci školy:** body 5 A, C (rozhovor so zamestnancom, vyvodenie dôsledkov, poskytnutie podpory)
 4. **žiak:** chod'te na KP č. 5b – šikanovanie
- **Ak žiak odmietne vypovedať – budeme ho informovať, že musíme postupovať nasledovne: informovať Políciu SR, ÚPSVaR, rodičov**
- **Ak sa zistí, že ide o sexuálne násillie, chod'te na KP č. 4b**

5. a) Podozrenie pretrváva – zhromaždené informácie nás vedú k inému dôvodu: TU, VŠ, ŠPT: rozhovor s právnyymi zástupcami – opýtajte sa, čo sa deje, ponúknite pomoc

b) Podozrenie pretrváva, škola kontaktuje:

1. Polícia SR – ohlasovacia povinnosť (okresnému oddeleniu)

2. ÚPSVaR (podľa miesta bydliska žiaka) – informujte sa

3. CPP

- **opíšte situáciu, nahláste podozrenie zo zneužitia osoby, ktorá mu bola zverená, dohodnite sa na ďalších krokoch 5**

c) VŠ + ŠP: rozhovor so ZZ:

- **oboznámiť ich s realitou zneužívania cudzou osobou, ponúknuť pomoc (psychológ, Polícia**

SR,...), v prípade násillia spáchaného zamestnancom nahlásiť konanie školy

6. Pokračujúca spolupráca s ÚPSVaR

7. Stretnutie škola + žiak + (ZZ) – vyhodnotenie situácie

8. Preventívna podpora tried, učiteľov:

- Preventívna podpora žiaka alebo konkrétnych tried citlivou formou – netraumatizovať, primerane načasovať, zaradiť problematiku CAN do pedagogickej rady, pripomenúť dieťaťu, kam sa má obrátiť v prípade nebezpečenstva

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **ÚPSVAaR, Linka detskej istoty (špecializované poradenstvo pre deti a ich rodičov) 166 111, Viac ako ni(c)k- národná linka na pomoc deťom v ohrození (chat/email)**

4b. Detekcia sexuálneho násillia (sexuálne násillie, CAN syndróm)

1. **podozrenie, že na žiakovi je páchané sexuálne násillie** – vlastným pozorovaním žiaka (zmeny v správaní), upozornením inej osoby sa žiak zveruje sám sebe
2. **Informujte o svojich podozreniach nasledovné osoby: TU+VŠ+ŠPT**
3. **ŠPT, TU: rozhovor so žiakom: Rozhovor prebieha v súkromí!!**
 - Čo sa deje, čo sa stalo?
 - Netrvajte na tom, nenúťte odpovede, možnosti riešenia situácie, ponúknite pomoc, informujte ho o svojom pokroku
4. **Keď žiak odmietne svedčiť, povedzte mu, že musíme postupovať takto: informovať Políciu SR, ÚSVaV, alebo rodičov.**

4a. Prichádzame k ďalšiemu jednoznačnému záveru – TU, ŠPT rozhovor so ZZ (opýtajte sa, čo sa deje; ponuka pomoci)

4b. Postup, ktorý sa má dodržať, ak sa zistí násillie:

- **Rodinný príslušník: hlásiť sa na Políciu SR (158, 112), informovať ÚPSVaR, alebo zavolať sanitku** – popíšte situáciu, nahláste podozrenie zo sexuálneho násillia osobe, ktorá im bola zverená, dohodnite sa na ďalšom postupe
- **Obet' náhodného sexuálneho útoku: bezodkladne informovať Políciu SR (158, 112), informovať ÚPSVaR (podľa miesta bydliska žiaka), prípadne zavolať pohotovostnú službu – informovať o skutočnostiach sexuálneho násillia, ponúknuť pomoc (psychológ, Políciu SR a pod.), v prípade sexuálneho násillia spáchaného zamestnancom školy nahlásiť pokrok školy**
- **Zamestnanec školy: informovať vedenie školy, informovať ZZ, upovedomiť Políciu SR (158, 112), informovať ÚPSVaR (podľa miesta bydliska žiaka), prípadne zavolať záchrannú službu** – oboznámiť ich s realitou sexuálneho násillia, ponúknuť pomoc (psychológ, Políciu ČR a pod.), v prípade sexuálneho násillia spáchaného zamestnancom školy nahlásiť pokrok školy

1. **Pokračujúca spolupráca s ÚPSVaR**
2. **Stretnutie škola + žiak + (ZZ) – vyhodnotenie situácie**
3. **Dlhodobá (nie situačná) preventívna podpora tried** – citlivo podporovať žiaka, mať dlhodobý preventívny efekt (nie situačne – predchádzať retraumatizácii, fascinácii) – zaradiť problematiku sexuálneho zneužívania detí, pripomenúť dieťaťu, kam sa má obrátiť v prípade nebezpečenstva, upozorniť na nebezpečenstvá internetu
4. **Monitoring, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace) – TU + ŠPT**

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **UPSVaR, Linka detskej istoty (špecializované poradenstvo pre deti a ich rodičov) 166 111, Viac ako ni(c)k- národná linka na pomoc deťom v ohrození (chat/email), Linka detskej istoty (pre deti a mládež) 116 111, (pre hľadané a sexuálne zneužívané deti) 116 000**

5a. Šikanovanie – mapovanie situácie

1. **Oznámenie o podozrení zo šikanovania (informované žiakom, ZZ, učiteľom)**
2. **Informujte o podozrení nasledovné osoby: TU, ŠPT, vedenie školy – spoločné stretnutie, odhad závažnosti, dohoda o spoločnom postupe, nastavenie opatrení, študijné metodické materiály...**
3. **Mapovanie situácie:**
 - a) **Zvýšený dohľad nad triedou**
 - b) **Všetci učители** – monitorujú prejavy, správanie, spôsoby komunikácie žiakov, úlohy v skupine počas vyučovacích hodín a prestávok
 - c) **TU, ŠPT alebo CPP** – diagnostika vzťahov formou sociometrie alebo skupinových aktivít (psychosociálne hry a pod.)
 - d) **TU, ŠPT** – individuálne rozhovory so žiakmi – "záchranári", neutrálni, spoločensky kompetentní
4. **TU, ŠPT, vedenie školy – zhodnotenie situácie**
 - a) **Šikanovanie potvrdené, odhad závažnosti:**
 - **Škola nezvládne sama** – kontaktujeme CPP, Políciu SR
 - **Škola zvládne sama** – bod 5 nastavenie opatrení
 - **Škola zvládne sama** – ďalšie skúmanie nájdete v Krízovom pláne č.
5. **TU, ŠPT, vedenie školy – rozhovor so ZZ**
 - a) **Obet'** – oboznámiť sa so záverom mapovania, nastaviť ďalšie opatrenia, ponúknuť pomoc (psychológ)
 - b) **Agresor** – oboznámiť sa so záverom mapovania, nastaviť ďalšie opatrenia, ponúknuť pomoc (psychológ, SVP), sankcie
6. **Mimoriadny triedny aktív** – informuje ZZ, pripravuje ďalšie opatrenia
7. **Práca s triedou** – reštart triedneho poriadku, implementácia pravidelnej triednickej hodiny, práca s klímou v triede, kde hľadať pomoc
8. **Vedenie školy škola + žiak + ZZ (obet', agresor)** – vyhodnotenie situácie (cca po 1-2 týždňoch), vykoná sa osobitne s obeťou, osobitne s agresorom
9. **Monitoring, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace)** – TU + ŠPT

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **CPP, Linka detskej istoty (pre deti a mládež) 116 111, (rodičovská poradňa) 0800 500 500, Ip-čko internetová poradňa**

5b. Krízový plán riešenia šikanovania

1. Žiak je prichytený pri šikanovaní v škole, nahlásenie podozrenia (žiak, ZZ)

2. Posúďte ohrozenie žiaka:

- Zdravie dieťaťa je ohrozené – poskytnite 1. pomoc, volajte 112
- Vezmite žiakov (obeť a agresora/agresora) do "oddychovej" miestnosti pod dohľadom, každý žiak osobitne

3. Informujte nasledovné osoby:

TU, ŠPT, vedenie školy – spoločné stretnutie – odhad závažnosti, dohoda o ďalšom postupe, plán individuálnych rozhovorov (s kým sa chceme rozprávať, priestor, dohľad nad učiteľmi, izolácia obeť, agresori, predchádzanie skupinovými výpovediami), štúdium metodických materiálov

- **Škola zvládne šikanovanie – bod 3**
- **Škola šikanovanie nezvládne sama – obráťte sa na CPP,**

4. TU, ŠPT: Rozhovory so žiakmi

- **Obeť** – zistite, čo sa stalo, ako dlho to trvá, frekvencia, kto to robí, komu inému, kde sa to stalo, kto je svedkom, kto pomohol + poskytol pomoc, podporu, radu
- **Svedkovia** – získajte viac informácií: kto, komu, čomu, kedy, kde, ako často, kto to videl, kto pomohol
- **Agresor** – s agresorom hovoríme až vtedy, keď poznáme všetky informácie; možnosť vyjadriť sa, zistiť príčiny konania, dôsledky konania, oznámiť ďalšie kroky školy

5. TU, ŠPT, vedenie školy- rozhovor so ZZ:

- **Mimoriadna TA** – informovať žiakov ZZ, nastaviť ďalšie opatrenia
- **Obeť** – oboznámiť sa so záverom, informovať o ďalších opatreniach, ponúknuť pomoc/podporu žiakovi
- **Agresor** – oboznámiť sa so záverom vyšetrovania, návrhom disciplinárnych sankcií, nastavením ďalších opatrení, ponúknuť pomoc (CPP, ŠPT), hľadať formy zmierenia, ospravedlnenie

6. Práca s triedou – oboznámenie sa s výsledkami vyšetrovania a krokmi, ktoré budú nasledovať, aké následky nesie vinník, reštartovanie triedneho poriadku, implementácia triednickej hodiny, práca s klímou v triede, kde hľadať pomoc, monitorovanie...

7. Stretnutie škola + žiak + ZZ (obeť, agresor) – vyhodnotenie situácie (cca po 1-2 týždňoch), vykoná sa osobitne s obeťou, osobitne s agresorom

8. Monitoring, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace) – TU + ŠPT

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- klinický psychológ (pre obeť, agresora), CPP- metodik prevencie, Linka detskej istoty (pre deti a mládež) 116 111, (rodičovská poradňa) 0800 500 500

5c. Krízový plán šikanovania učiteľa

1. **Žiak je prichytený pri šikanovaní učiteľa, hlásení podozrenia (zo strany žiakov, učiteľa)**
– zosmiešňovanie, neúcta, agresívne správanie
2. **Učiteľ odchádza z triedy, aby pomohol zástupkyni riaditeľky (alebo riaditeľke školy) alebo zavolá pomoc mobilným telefónom v prípade výbuchu agresívneho správania.**
3. **V prípade potreby je učiteľovi poskytnutá krízová intervencia (ŠPT, kolegovia ...)**
4. **Odborný zamestnanec určený pre túto situáciu izoluje agresorov (supervízia bude určená podľa situácie a možností), cieľ: zabrániť vplyvu.**
5. **VŠ + ŠPT: rozhovory s učiteľmi a žiakmi** – okamžite vykonajú rozhovory so svedkami, obeťami a individuálne s agresormi. Urobia vstup. Možnosť telefonické konzultácie alebo pozvanie CPP.
6. **VŠ – na základe vyšetrovania vyhodnotí štádium a závažnosť šikanovania, dohodnú sa na ďalšom postupe a nastavení opatrení. Podpora učiteľov, možnosť individuálneho dozoru, mentoring**
7. **RŠ informuje: ZZ, v prípade potreby PSR**
8. **ŠPT, vedenie školy: stretnutie školy + ZZ + žiak (v priebehu niekoľkých dní) – oboznámenie ZZ so závermi vyšetrovania, sankciami, nastavením ďalších opatrení a vhodnými formami uzavretia (zmierenie, kontrola, vyhostenie). Ponuka odbornej pomoci (CPP). Zmena učiteľa (obete) v danej triede.**
9. **ŠPT + TU: Intervenčný program na obnovenie bezpečnosti (učiteľov, žiakov), dozor nad pedagogickými zamestnancami.**
RŠ: Oboznámiť triedu s výsledkami a krokmi, ktoré budú nasledovať a aké dôsledky bude mať agresor. Mimoriadne zasadnutie ZZ.
10. **ŠPT, TU: Monitoring, hodnotenie, uzávierka (cca 6 mesiacov)**

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- CPP- metodik prevencie, ÚPSVaR, Linka podpory pre učiteľov 0800 221 323

6. *Krízový plán pre kyberšikanu*

1. Upozornenie na kyberšikanu (žiak, zákonný zástupca)

2. Informujte nasledovné osoby: TU + ŠPT + VŠ, alebo ICT špecialista

- základné informácie (kyberšikana na škole, mimo školy, medzi spolužiakmi), odhad závažnosti, dohoda o ďalšom postupe

3. TU + ŠPT: Rozhovory so žiakmi

- Mimo školy medzi spolužiakmi – nemôžeme ich disciplinovať, ale mapujeme, čo sa deje
- Šikanovanie na škole:
 1. Obet' – zabezpečiť ochranu obete, zabezpečiť dôkazy (PrtSc), zablokovať profil agresora, nahlásiť profil, zistiť, čo sa stalo (kde, kto, kedy, ako dlho to trvá, kto o tom vie, kto sa ešte deje, kto pomohol) – **postupujeme podľa krízového plánu šikanovania**, informujeme ZZ, poskytujeme pomoc žiakovi, rodičom, kontakty na odborníkov
 2. Agresor – zistiť príčiny konania, oboznámiť ho s následkami konania, oznámiť ďalší postup, informovať ZZ, **vždy informovať Políciu SR**

4. Agresor nie je osoba spojená so školou

- informovať systém zdravotnej starostlivosti obete, poskytovať pomoc žiakom, poradenstvo a kontakty,
- v prípade podozrenia zo spáchania trestného činu – odovzdať vec Polícii SR, vyžiadať si závery vyšetrovania + sankcia

5. Spätná väzba, opatrenia:

- stretnutie škola + žiak + ZZ (obet', agresor), vyhodnotenie situácie, nastavenie ďalších opatrení
- oboznámiť sa so situáciou triedneho kolektívu, implementáciou TH, prácou s klímou v triede, monitorovaním vzťahov
- preventívne informovať ZZ o všetkých žiakoch
- Metodická podpora pre učiteľov

6. Stretnutie: škola + žiak + ZZ (obet', agresor)

- Vyhodnotenie situácie (cca po 1 – 2 týždňoch)

7. Prevenia

- pravidlá používania počítačov a mobilných telefónov v škole (možná úprava správneho poriadku), preventívny program na tému kyberšikany, informácie o tom, kam sa obrátiť v prípade nebezpečenstva, práca s klímou v triede

8. Monitoring, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace) – TU + ŠPT

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- klinický psychológ (pre obeť, agresora), CPP- metodik prevencie, Linka detskej istoty (pre deti a mládež) 116 111, (rodičovská poradňa) 0800 500 500
- <https://stopline.sk/>
- <http://www.pomoc.sk>

7. Krízový plán na odhaľovanie rizikového správania: extrémizmus, rasizmus, xenofóbia

Podozrenie, že žiak vykazuje vyššie uvedené rizikové správanie

1. Informujte TU + ŠPT + VŠ:

- Spoločné stretnutie – zistiť závažnosť správania, dohodnúť sa na ďalšom postupe, preštudovať si metodické materiály a pod.

2. TU + ŠPT: Rozhovor so žiakmi:

- V prípade fyzických alebo verbálnych útokov.
- Postupujte podľa KP č. 5b – šikanovanie

(**obet'** – poskytnúť pomoc, odovzdať kontakty psychológovi; **agresor** – zistiť hĺbku presvedčenia extrémistu, dôvody konania, väzby na extrémistickú skupinu mimo školy, upozorniť na dôsledky konania, informovať o ďalšom postupe školy)

3. TU, ŠPT: zistiť šírenie týchto postojov v triede/škole -

- Rozhovory so žiakmi, monitorovanie, monitorovanie prejavov, správania, komunikačných metód žiakov počas vyučovania a prestávok

4. TU, ŠPT, vedenie školy - rozhovor so ZZ:

- či o probléme vedia, oznámia ďalší postup školy, ponúknu pomoc (CPP, psychológ)

5. Ak existuje podozrenie zo spáchania trestného činu alebo v prípade hlbšie zakorenených postojov (opakované slovné prejavy s rasistickým podtextom, účasť žiaka v extrémistickej skupine, použitie násilia s rasistickým podtextom), nahlásime to Polícii SR

6. Stretnutie škola + žiak + ZZ: vyhodnotenie situácie (cca po 1 až 2 týždňoch)

7. Preventívna podpora pre triedu, učiteľov:

Diskusia na tému extrémizmus, rasizmus a pod., informovanie o možnostiach a povinnostiach škôl pri odhaľovaní prejavov rasizmu, realizácii programu prevencie (pozvanie odborníkov), podpore klímy v triede, podpore učiteľov.

8. TU + ŠPT: Monitorovanie, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace)

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- CPP, ÚPSVaR, PSR

8. Krízový plán pri zistení vandalizmu žiaka

1. Zistenie, že žiak vedome ničí alebo poškodzuje majetok školy – **informujte TU+ŠPT+VŠ**
2. **Zistiť závažnosť vandalizmu**, urobiť so žiakom rozhovor – napísať krátky **záznam**
3. **TU + ŠPT + VŠ** - rozhovor so **ZZ**:
 - **Informovať ZZ** o výške škody, ďalšom postupe školy, dohodnúť sa na spôsobe úhrady alebo opravy, ponúknuť pomoc žiakovi
4. Po cca týždni vyhodnotenie situácie
5. **Prevenia, práca s triedou:**
 - vzdelávanie žiakov, poukazovanie na možné dôsledky
 - implementujte program prevencie
6. **TU + ŠPT:** Monitoring, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace)

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **ÚPSVaR, PSR**

9. Krízový plán pri zistení krádeže u žiaka

1. Žiak je prichytený pri krádeži v areáli školy
2. Informujte nasledovné osoby: **TU + ŠPT + VŠ**
3. **TU, ŠPT, VŠ**: rozhovor so žiakom a napísanie krátkeho záznamu

A. kradne sám:

- informovať ZZ, náhrada vzniknutej škody, ospravedlnenie, ponuka podpory (alebo psychológ, pedopsychiater);

B. nútený kradnúť inou osobou:

- pokúste sa zistiť skutočného vinníka a nasledujte KP k šikanovaniu č. 5b

4. Prevencia

- rozhovor TU so žiakmi v rámci triednickej hodiny, vysvetlenie následkov krádeže, poukázanie na možné disciplinárne opatrenia a ďalšie kroky školy v prípade recidívy, možnosti pomoci

5. Monitoring, vyhodnotenie a uzatvorenie (3 mesiace): **TU + ŠPT + VŠ**

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **ÚPSVaR, CPP, PSR**

10. Krízový plán - záškoláctvo

1. **Zistenie záškoláctva žiaka:** postupovať podľa "Poriadku školy pre žiakov"
článok XI. Dochádzka žiakov do školy

2. **Informujte nasledovné osoby: vedenie školy + ŠPT**

3. **TU + ŠPT: rozhovor so žiakom:**
 - zistiť príčinu, informovať o porušení školského poriadku, upozorniť na následky, nastaviť opatrenia, vyjadriť podporu
 - **záškoláctvo s vedomím rodičov: KP plán skrytého záškoláctva 10b.**
 - **Záškoláctvo** podľa počtu hodín: vid' poriadok školy pre žiakov

4. **Stretnutie s ŠPT+ žiakom + ZZ:**

Priebežné vyhodnocovanie situácie (cca týždenne/mesačne)

5. **Prevenia:**
 - Rozhovor TU so žiakmi v rámci triednických hodín, vysvetlenie následkov záškoláctva, upozornenie na možné disciplinárne opatrenia, možnosti pomoci

6. **Monitoring, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace) – TU + ŠPT**

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- ÚPSVaR, CPP

10b. Krízový plán pri zistení skrytého záškoláctva

1. TU: priebežné monitorovanie vynechaných tried a rizikových súvislostí

1. Sledujte, či to nemá negatívny vplyv na dieťa!
2. Signály: záškoláctvo tolerované rodičmi, vysoká absencia, nedostatočná dĺžka choroby, časté rodinné dôvody, cieľavedomé absencie – vyhýbanie sa testom atď.

2. TU: rozhovor so ZZ:

1. Informujte ZZ o neprítomnosti, opýtajte sa na okolnosti neprítomnosti žiaka, poukážte na možné následky: porušenie školského poriadku, nezaradenie...

3. Informuje VŠ, ŠPT, VŠ o detekcii varovných signálov

4. VŠ, ŠPT, TU: Spoločné posúdenie situácie, koordinácia ďalších krokov

1. RH rozhodne, či ospravedlní alebo neospravedlní neprítomnosť.
2. Ak sú vymeškané hodiny formálne ospravedlnené TU, DS už nemôže byť dôvodom na to, aby OSPOD začal vyšetrovanie!!
3. Možnosť konzultácie situácie telefonicky s OSPODom

5. VŠ, TU, ŠPT: Stretnutie so školou + rodičmi + žiak:

- a) Informovať ZZ a žiaka o neprítomnosti, možnom porušení povinnosti SR, ŠZ
- b) Opýtajte sa na okolnosti neprítomnosti žiaka
- c) Upozornite na možné následky: sťažnosť Obecného úradu, ÚPSVaR, Polície Slovenskej republiky (Spolu s ďalšími okolnosťami už môže ísť o priestupok/trestný čin, t.j. úmysel alebo zanedbanie rodičovských povinností – zabezpečiť dochádzku žiaka, zdokumentovať dôvody neprítomnosti podľa správneho poriadku. Sťažnosť je možné podať na priestupkovú komisiu miestneho úradu podľa trvalého pobytu dieťaťa.)
- d) Nastaviť spôsob vzájomnej komunikácie, ospravedlniť absencie, zvážiť ďalšie opatrenia (IVP, lekársky certifikát a pod.); Možnosť dohody so ZZ/žiakom o odôvodnení dôvodu neprítomnosti dokladom/potvrdením/práceschopnosťou/prepustením ošetrojúceho lekára
- e) Poskytnite rodine kontakty, na ktoré sa môžete obrátiť so žiadosťou o ďalšiu podporu (CPP)
- f) Vytvorenie zpisnice zo schôdze s výstupmi a podpismi
- g) Ak je skryté záškoláctvo spôsobené žiakom, ukladáme sankciu podľa správneho poriadku.
- h) Na stretnutie je vhodné pozvať pracovníka ochrany detí (aj keď rodina nie je ich klientom).

6. TU: monitoring, informovanie vysokých škôl, ŠPT.

7. V prípade opakovanej neprítomnosti alebo nespolupráce rodičov RŠ koná:

- Na Políciu Slovenskej republiky podá oznámenie, či ide o trestný čin (doporučená zásielka alebo osobne).
- Informuje ÚPSVaR a koordinuje s nimi ďalšie kroky.

8. Prevencia:

1. Rozhovor TU so žiakmi v rámci TH, vysvetlenie následkov záškoláctva, upozornenie na možné disciplinárne opatrenia, možnosti pomoci

9. VŠ, TU, ŠPT – Vyhodnotenie situácie (3 – 6 mesiacov)

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- ÚPSVaR, CPP

11. Krízový plán, keď sa zistí, že žiak sa sebapoškodzuje

MÁM PODOZRENIE

1. **Sebapozorovanie** (telesné signály, zmeny v správaní: škrabance, jazvy, popáleniny, nevhodné oblečenie, náplasti, vyhybanie sa činnostiam, ktoré vyžadujú expozíciu....)
2. **Informujte TU, ŠPT**
3. **ŠPT:** rozhovor so žiakom: čo sa deje, známky sebapoškodzovania na tele, netrvať na tom, nenúťte odpovede, možnosť riešenia situácie, ponuka pomoci
4. Pokračujte krokom 3 pre možnosť **VIEM, ROBÍM**

VIEM, ŽE ÁNO

1. Prichytenie žiaka pri sebapoškodzovaní – v prípade ohrozenia života volám 155 a informujem ZZ.	1. Oznámenie učiteľom, spolužiakom – mapovanie situácie rozhovorom s učiteľmi, žiakmi (informátormi)
---	--

1. **TU, ŠPT:** vezmite žiaka do tichej miestnosti + rozhovor (pozri prílohu Štruktúra predterapeutického rozhovoru)
2. **TU, ŠPT:** informujte ZZ, dohodnite sa na ďalšom postupe
3. **ZZ kontaktuje pedopsychiatra, psychológa alebo krízové centrum**
4. **Spolupráca medzi školou a ZZ:**
 1. získavať informácie od odborníkov, zdieľať monitorovanie, rokovať o postupe v prípade recidívy
 2. v prípade **nespolupráce** ZZ so školou kontaktujte **ÚPSVaR**
5. **Monitorovanie v triede:**
 1. Od bodu 2 je trieda priebežne monitorovaná s cieľom individuálne zachytiť ostatných postihnutých žiakov (aby sa zabránilo fascinácii, "infekcii" alebo pridaniu ďalších žiakov)

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **pedopsychiater, psychológ, CPP, Ipčko krízová linka pomoci (0800 500 333)**

12. Krízový plán v prípade samovraždy/smrti žiaka, učiteľa školy

OZNÁMENIE

6. **Škola, ŠPT:** kontakt na odborníkov

➤ kontaktovať CPP, dohodnúť ďalší postup, pracovať s triedou, komunikovať s rodinou, pohreb...

7. **Škola, ŠPT:** ponúknuť všetkým dotknutým osobám (žiakovi, učiteľovi) možnosť individuálneho rozhovoru

8. **RŠ vydá vyhlásenie** – zjednotenie informácií smerom k verejnosti, alebo poverenie osoby komunikáciou s verejnosťou

9. Zriadenie pietneho miesta

SMRŤ NA MIESTE

1. **Pedagóg školy: volá ZZS (112), informuje VŠ**

2. Škola, riaditeľka školy informuje posudkových lekárov, informuje aj zdravotnú starostlivosť o žiakov, ktorí boli prítomní pri úmrtí.

3. **Škola, ŠPT: kontaktujú CPP.**

4. **Prítomní učitelia, ŠPT:** zaistia bezpečnosť detí.

5. **Podľa situácie sa VŠ a ŠPT dohodnú na ďalšom postupe:**

- kontaktovať CPP, dohodnúť ďalší postup, pracovať s triedou, komunikovať s rodinou, pohreb...

Kde hľadať pomoc:

- **CPP, Krízová linka pomoci (0800 500 333)**

13. Krízový plán v prípade afektu žiaka

1. Rozpoznajte situáciu – fyzické sebapoškodzovanie, nadávky, útoky iných spolužiakov, vzdor v práci, iné...
2. Zabezpečte bezpečnosť triedy, žiaka, svojho, v prípade silnej intenzity afektu pošlite žiaka na pomoc učiteľovi z ďalšej triedy, alebo použite mobilný telefón

a) *Nechajte to odznieť:*

- Dať priestor na upokojenie, umožniť zmenu miesta, aktivity, možnosť odísť s AP na chodbu;
- Informovať ZZ, v prípade potreby dohodnúť stretnutie škola + ZZ + žiak
- Po skončení dňa sa žiak vráti do triedy, prípadne ostatných žiakov v triede

b) *Vytiahnutie dieťaťa z triedy do tichej miestnosti pod dohľadom:*

- Okamžite informujte VŠ – posúdenie situácie
- Možnosť privolania sanitky
- Informujte ZZ, alebo si dohodnite termín stretnutia školy + ZZ + žiak
- ŠPT, TU – rozhovor so žiakom alebo spolužiakmi
- Po skončení dňa sa žiak vráti do triedy alebo iní žiaci do triedy

c) *Žiaka nie je možné odviezť, ostatných žiakov posielame na chodbu a voláme o pomoc mobilnými telefónmi*

- Okamžite informujte VŠ – posúdenie situácie
- Možnosť privolania sanitky
- Informujte ZZ, alebo si dohodnite termín stretnutia škola + žiak + ZZ
- ŠPT, TU - rozhovor so žiakom alebo spolužiakmi

1. **VŠ, TU:** Škola stretnutia + ZZ + žiak

1. Informujeme o vplyve dieťaťa, čo mu predchádzalo (hľadanie možnej príčiny) a ako budeme ďalej postupovať (spolupráca s odborníkmi, IVP).
2. Odporučiť diagnostiku a podporu CPP, psychológa, pedopsychiatra

2. **ŠPT, TU:** preventívna podpora triedy (resp. rodičov)

1. Liečim triedu a podávam správu o tom, čo sa stalo.
2. Dohodnúť sa na postupe a posilniť ho v triednych hodinách
3. Rozvoj sociálnych zručností alebo cielený preventívny program

3. **Kontrolné stretnutie školy + ZZ + žiak** – vyhodnotenie opatrení (cca po týždni)

4. **TU + ŠPT:** Monitoring, hodnotenie a uzávierka (3 mesiace)

CELÝ PROCES MUSÍ BYŤ UKONČENÝ ZÁZNAMOM!

Kde hľadať pomoc:

- **Pedopsychiater, psychológ, CPP**